

BRÄNDASKOGEN-VANDRING

Av Bernt Rutström, Bodträskfors.

Fyra år efter den stora branden utanför Bodträskfors, den största branden i landet i modern tid, ordnade Naturskyddsföreningen i Luleå och Boden, i samarbete med Länsstyrelsen, en vandring i den brända skogen. För flera av deltagarna var det första gången de besökte brandområdet.

Och naturligtvis ville "Glimtarna" vara med på ett hörn.

Lars Sundberg, Naturskyddsföreningen, t.v. och Frédéric Forsmark, Länsstyrelsen, i mitten.

Vissa områden på Klusåberget verkar ju ha brunnit väldigt hårt. Humuslagret är helt borta och nästan inga växter, som t.ex. bärris har kommit tillbaka. En del träd har överlevt, i synnerhet tallar som skyddas av sin tjocka bark, och det spirar självsådda plantor här och där mellan de frilagda stenarna. →

Frédéric Forsmark, som arbetar på Länsstyrelsen, tipsade om att träd som överlevt bränder är liksom skogens arkiv som i framtiden kan berätta om vad som inträffat, bland annat på just det området, under tider som gått.

De så kallade brandljuden, brandskador, bildas av hettan och årsringarna bryts när veden dör. Men om trädet fortsätter att växa ”vallas” skadan in och markerar på så sätt i vilken period av tillväxten skadan uppstod. Ofta kan man se att flera bränder drabbat äldre tallar. Lättast att avläsa på fällda tallar. Varifrån namnet ”ljud” kommer är det kanske ingen som säkert vet.

Frédéric informerade också om att skogarna förr brann ungefär vart 100:e år och då tog elden ca 1 % av den totala skogsarealen. Året 1831 brann mellan 5 och 10 % av skogen, men sedan omkring 150 år har skogsbränderna i princip upphört därför att släckningsmetoderna har blivit så mycket bättre.

Tallen har den fördelen att den kan skydda sig genom den kåda som utfälls i de skador som en brand för med sig, berättade Frédéric. Lövträd t.ex. har inte det skyddet så därför kan svampar växa in under barken och ta död på trädet.

Levande björkar bär på en lustig, liten svamp som kallas Brandskiktisdyna. Den växer inte ut förrän björken dör av brand. Om man skär i den påminner den om en lök inuti.

Exempel på brandljud.

Lars Sundberg berättade bl.a. om mörghorren som har ett Eldorado i brandskadad tallskog. Den lägger sina ägg under barken på nyss döda tallar där de kläcks och blir till larver. När de senare blir skalbaggar flyger de ut och äter sig in i mörghorrens på tallarnas årsskott och då hämmas tillväxten till stor skada och förlust för skogsbruket.

Vid Klusåberget kunde vi den här dagen bl. a. konstatera att det finns goda betingelser för dessa och en del andra insekter av skiftande slag.

En stor del av brandområdet är redan återplanterat genom markägarnas försorg.

”Om hundra år kommer det att se ut hur fint som helst här”, sa Frédéric Forsmark trossvisst!

Ja, det är inte svårt att tro på den visionen. Men innan dess har troligen många liknande vandringar förhoppningsvis företagits.

Och lika troligt är det att redaktionen för Glimtar från Edeforsbygden ansluter sig som medvandrare någon fler gång.